

**GU UA'NA'N GU PAABLO NAT TU
JA UA'ÑXI GUI' NAM TI JHGI'Ñ
BUIÑOR GUCH XOI'KAM NAM**

PILIPOS OI'DHA'

Na ja ñio'kdha' gu Paablo

1 ¹ Aañ Paablo biima'n gu Timoteo nach gook dit jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam, mu tu jam ua'ñi'ñ ich aapi'm na pim mi' oi'dha' Piliipos na ge' daa'ñxim jir kiicham, na pim gu'r ja'tkam tugi'ñ gu Dios na pim buiñor bap tui'dhi' guch Xoi'kam Jesuus. Biix jañ jam aagit jup kai'ch na pim ji'k maap jum jumpadat daan gu Dios, sia gui' nam biipi' dir gu'kat tu jam a'gi'ñ gu ñio'ki'ñ, gam gui' nam ja'ppix jir tujuandam mi' jam bui. ² Ba' gu Dios jich Gi'kora' gio guch Xoi'kam Jesuus nar ge'kam pix jam a'm ti niidhidha' am gammiji na pim ba'x bhai'm taatit tu oi'ñka' biix ji'ma'n aapi'm.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo na gammiji ja a'mkam tu daan

³ Aañ gammiji taxchaabgi'ñdha' gu Dios nañ ba jam ti'ñcho', ⁴ gio nañ pai' dhuuk tu daanda', jix bhai'ñ chaatit jañ jai' jam a'mkam jup xi chu dañia' biix aapi'm. ⁵ Nañ gu'x maat nach maap tu a'gichu' gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam, jan' dir jach maap puch dhaa'ñchu' na pimit dir ti ji'ñ, sia pui xib. ⁶ Tu' silhkam ki'n ti jiigi'ñ iñ aañ na gu Dios pix diilh gammiji jam palhbui'ñchu'nda' na pim ba'x bhai'm duukam jup tu duiñxidhidha' dai gui', nat gu' pu chu'm ki'n jam a'm ba ti tii, pui' pu jam palhbui'ñchu'nda' jan' juugit na pai' dhuuk gio bhai'p jimda' guch Xoi'kam Jesuus ya' dhi oi'ñga'n bhaan.

⁷ Cham tu'r ja'p ja'k dhi' pui' nañ ji'k jax jiñ aa' jam bui biix aapi'm, nañ gu' joidham xi jam joi'gi'n, ja'xbui' pui' jam a'm jup ti niidhim gu' gu Dios na jax aañ sia kuñ ya' kuup. Jiñ a'm ti niidhidha' sia ja bui gu ge'gerkam no' mit jiñ aich, nañ gu' mi' bhaankam nokia' gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam, jix bhai'ñ xi ja aagi'ñdha' na jax pik jir jum duukam. ⁸ Jix maat gu Dios nañ tii xi jam tiigim biix ji'ma'n aapi'm, nañ gu' xi jam joi'gi'n bhaankam guch Xoi'kam. ⁹ Jam a'mkam tu daan iñ ip na pim ba'x bhai' machia' na pim jax ja'k joidham jix chu joi'gi'nda', cham tu' ja'xbui' na pim ji'x jix chu joi'gi'n xib, gio na pim jix chi bhibhii'ñ ka' na pim ba'x mat ka' gu tu' na pim jax jix dhuñiik ka', ¹⁰ na pim dai gux kii'p jum duukam jup tu duñiidha' na ba'x u'uañ ka' gu jam i'ii'mda' na pim ya' ka xip tu'ii' dhi oi'ñga'n bhaan, ba' cham tu'x buam jum duukam jam tii'ñxidha' guch Xoi'kam na gio bhai'p jimda'. ¹¹ Na gu' dhi' xib ja'p ji buusan na pim

oraim biiix aixim tu'm gux bhai'm duukam na pim jup tu bua, jan'o' pim ba' ba tii'ñchuda' guch Xoi'kam na gio bhai'p jim. Gui' pix jam palhbuidha' na ba' pui' ji chu buusnia', ba' bhaan ge'kamtuda' pim gu Dios nax io'm jir ge'kam.

**Na pui' ba ja tiida' gu Paablo na pu kai'ñkam pix dua
tuuku' bhaan na dai guch Xoi'kam tu juanxi'ñdha'**

¹² Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, aañ jam aagi'ñ na pim cham jax jum aa'nda', nat gu'x bhai'm duu na mit jiñ kuu, nat gu' ya' ba' bhai'p ji chum a'ga gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga nam jax ja'k dui cham Jimia' gu ja'tkam nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha'.

¹³ Biix nam ji'k ya'r tujuandam ja bui gu ge'gerkam gam jai' gu ja'ppix ja'tkam, biix jix maat am nañ pu kai'ñkam ya' kuup nañ buiñor ti jiigi'ñ guch Xoi'kam. ¹⁴ Ba' mui' guch Xoi'kam jiigi'ñdham nam jiñ ñiidhat nañ aañ kuup, bhaan jum gu'nguxdhak nai' ji chu a'ga mit gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam cham tu' bhaan ji chotdonit, jix io'm jamit pix buiñor xim biiñkadak guch Xoi'kam nar ge'kam.

¹⁵ Ji nam gu' ji'ma'n jup tu a'ga bhaankam guch Xoi'kam nam jix chi jiñmut, gam jai' nam ja'p jum aa' nam jix io'm jix bhai' xi bua. Ba' jai' jix bhai'p tu a'ga am na jax jir mi' pui', ^{16,17} nam gu' silhkam jix ja joi'mdat gu ja'tkam tu a'ga ja'p na jax aañ, nam gu'x maat nat dhi' ki'n jiñ dhai gu Dios nañ bhaan tu a'ga'da' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam nach aagi'ñ nach jax ja'k cham jich chulhiiña' gatuuk. Gui' nam tu a'ga bhaankam guch Xoi'kam nam diihl jax jup ilhii'ñ, dhi' na sap ba'x bhai' tu ja jimda' dai gu maaxik bhaan, sia ku gu' ja i'ii'mda' bhaan xiñ jiigak kat tu a'ga am. Jix io'm jiñ chulhiiñchu'n am ba' dhi' pui' nam jax ja'k tu jim, daman pup nañ jiñ chulhiiñ nañ ya' kuup. ¹⁸ Ba' cham jax bua sia jax ñam kai'ñkam tu a'gada', ku gu' aañ jix bhai'ñ chaat ji nam tu a'ga bhaankam guch Xoi'kam, nam gu' keejim gu ja'tkam gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ.

Jix io'm jañ jix bhai' kañ ilhdha' gatuuk, ¹⁹ nañ gu'x bhai'x maat pui' na ji'k jax tuñ dhuiñchu', dhi' na jax dhui pix jix bhai' tuñ Jimia', na gu'ñ guguuxdhatu' gux Dhuudu'kam jix Uañ Li'mdaga'n guch Xoi'kam, gio aapi'm na pim jiñ a'mkam tu daan. ²⁰ Gio gu' biix jiñ jur ki'n jup ti jiigi'ñ iñ nañ mi' pui' tu kuugalhdha' na jax jix aa' gu Dios, na gu'ñ palhbui'ñchu', ba' dai nañ jix io'm xi chu ja a'gidha' gu ja'tkam sia nam jir jaroi' cham tu' bhaan jax jiñ aagit. Ba' dhi' bhaan jiñ a'm matgilhidha' gammiji nax io'm jir ge'kam guch Xoi'kam, na pim jax pu bax maat biipi' dir nañ a'm pu matgilhim. Ba' sia no' ñich ba muu, piam kuñ pui dua, puñ a'm jix maati' ka'. ²¹ Nañ gu' aañ dai guch Xoi'kam tu juañxi'ñdha' nañ ji'x duaka' dhi tuuku' bhaan. Ba' no' ñich ba muu, dai nañ ba tu mai'chia' na tuñ a'm bipio' na tuñ makia' guch Gi'kora'. ²² Gio gu' no'ñ jax dhuukat duatgit dhi tuuku' bhaan maa'n nañ jax tu juantu'

bhaankam guch Xoi'kam, maa'n na jax jix bhai' tuñ jimda'. Ba'x xijai nañ machia'.²³ Cham maat iñ no'ñ mukia' piam kuñ gu' duaka'. Na gu' no' ñich ba muu, dai nañ ba Jimia' nañ buiñor bap tui'ka' guch Xoi'kam. Jix io'm jix bhai' ji chu buusnia' gu pui' ja'k aañ jiñ bui.²⁴ Gu' ji nañ gu' pui'p xiñ aa' nax io'm jix bhai' ji chu buusnia' aapi'm jam bui nañ duatgit jam palhbui'ñchu'nda' tu' na pix bhaan.²⁵ Ku gu'x bhai'x maat iñ ji aañ nañ pui ka xi dhuatu' dhi tuuku' bhaan, ba' mu ja'k jiñ ch'iñcho iñ jam bui nañ jam guguuxdhara' na pim xi gu'ki'nda' na pim mi' pui' jiimda' na jax jix aa' guch Xoi'kam, gio na pim ba'x io'm jix bhai'm taatit jix biiñak ka' buiñor.²⁶ Ba' aapi'm joidham jix bhai'm ilhdha' nañ gio mup ba aaya' jam bui, nañ gu' mi oirit ba jam guguuxi'ñdha' bhaankam guch Xoi'kam.

²⁷ Ba' ja'p jañ yup xi jam tiidam jiñ jaaduñ, xim ga'ngada' pim no' pim mi' pui' jiim na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam. Na gu' no' ñich moo mui' ma jii piam ku gu' cham, pui'x chu maachim ka' iñ sia nar jax ka' git no' pim mi' pui' jiim, gio no' pim diilh xim gu'nguxdhat na pim jax ja'k jix io'm jum biiñkadim buiñor guch Xoi'kam, pui' na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñi'ook nach aagi'ñ nach jax dhuñia' nach ba' cham jich chulhiiña' gatuuk.²⁸ Gam na pim cham tu' ji ja iibhidhat gui' nam xi jam bhaamki'ñ, na gu' dhi' bhaan jix bhai'x maati' ba' na pim aapi'm cham mu ja'k ka jiim na pim pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha' git, gio gui' nam xi jam bhaamki'ñ jix bhai'x maati' ip nam mu ja'k jiim nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha', nat gu' gu Dios pui' ja'k duu na tu tui'ka'.²⁹ Na gu' no' pim ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, cham tu' dai jam a'm jum aa' na pim ja'p pix ti jiigi'ñdha' buiñor, gu' ja'pji sia na jam a'm jum aa' na pim bhaankam jum tulhiiñdha'.³⁰ Maa'n na jax pix chu'm jich a'm jum aa' nach nakga' aañ gio aapi'm, sia ku gu' jax jix xijai. Na pim jax bax maat na ñich jiñ chulhiiñaimik nakoo maa'nnim, sia xib japim jix maat nañ jax jiñ chulhiiñ, gu' pix ji nañ gu' nakoo'.

Na pui' ba ja tiida' gu Paablo nat soi'm duu diilh guch Xoi'kam sia ku jax jix io'm jir ge'kam

2¹ Aapi'm jiñ jaaduñ, no' pim bax maat na guch Xoi'kam pix jam guguuxi'ñ biix aixim bhaan, gio no' gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mda' jam a'm tajaañix, gio no' pim jix maat na jax ja'k jum bua no' pim nii'ñ na maadit mi' pai'm tulhiiñ,² jam a'm jum aa' ip na pim jix bhai' kai'chit tu oi'ñka'. Biix na pim xim ja joi'gi'nda' maa'n na ji'x. Gio jax ña pim jum aa'nda', biix maap na pim pui' ja'k jum aa'nda', cham tu' na maadit maakam jum aa'nda', sia gu tu' na pim jax jix dhuñiik ka'. Aañ joidham jix bhai'ñ chaat ka' no' pim biix pu'ñi tu duiñchu'.

³ Cha'pim ge'gerkam jum taatit biix aixim tu buada' na pim diilh jax ilhii'ñ, na gu' dhi' dai na pim jax dhui bhaan pix jix bhaak ka', gu' ja'pji

na pim soi'm iłhdhat tu' jax buada' nar jix bhai'm duukam. Pui' pim ja bia'ka' gu jai' nam jix io'm mui' namiik, cham tu' pui' na aapi'm.⁴ Na gu' cham jir am no' jaroi' gan gaagim na ja'p jim aagit na diilh joidham jix bhai' tu jimda', gu' ja'pji biix maa'n jimdama na pim maap gaa'ñchu'nda' na jax ja'k jix bhai' tu jam jimda'.

⁵ Pui' pim ja'k jup jum aagit tu jimda' na jax guch Xoi'kam na ya' xi oilhimik. ⁶ Ja'pni ja'k bo nat tu jii: Sia ku gu' ja'xbui'p jir ge'kam na gu Dios, cham ji'xdha' ja'xbui' ge'kam jum iłh. ⁷ Ja'p xi dhuuk na diilh jax jir tu'm nat ba' mi' dhir tujuandam ki'n ji bii nat maa'nkam jup jim duuk maaxir ya' aach jich bui. ⁸ Ba' soi' pix jum iłhii'ñdha' na ji'x ya' oilhimik tuuku' bhaan, mi' dhir ba' diilh maaxik xim kii na mit mua, na gu' tu' ka'm niidhat mi' pui' jim na jax jix aa' guch Gi'kora'. Pui' ja'k tii mit na giilhim jix buam tu jim, bhaankam jix xi'í'rak mua mit bhaan gu u'uux na gai biit. ⁹ Pu'ñi dhuuk ba' gu Dios diilh jix io'm ge'kam ki'n dai nat pai' dhuuk giop tis jix dhaam, cham jax chu'm jumai ja'xbui' joidham kaidha' na jax gui'. ¹⁰ Ba' na pai' dhuuk tum kuugalhdha' ya' dhi oi'ñga'n, ja o'lhia ki'n gu'kuya' am buiñor gu Jesuus biix gui' nam ji'k jix dhaam jup tu'ii', sia gui' nam ya'p tui'ka' dhi oi'ñga'n bhaan, sia gui' nam ka ko'iix ka'. ¹¹ Biix bhai' ji machia' am na dai gu Jesuus jich Xoi'kam jix io'm jir ge'kam, pu'ñi dhuuk ba' ge'kamtuda' am gu Dios jich Gi'kora'.

Gu Paablo na ba ja aagi'ñdha' guch Xoi'kam jiig'iñdham nam ja'p ji buan nam ti bigii'ñ ya' dhi oi'ñga'n

¹² Ja'p jañ ba' xi jam tiidam jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan. Ti'ñcho iñ na pim tu' ka'm jiñ niidhat mi' pui' duñiidha' jax ñañ jam titdada' jan' nañ muc tu't jam bui. Aañ ba' xib jup jix aa' na pim jix io'm tu' ka'm jiñ chiigii mi' pui'p xi dhuñia' nañ jax jam titda, nañ gu' mik jup tu'ii'. Diilh japim mi' pui' xi jiimit na pim jax ja'k cham mu ja'k bhiiya' na pim pai' gammiji mi' pup jum tulhiindha', tu' ka'm japim xi chi niidhat sia tu' na pix bhaan na ba'x bhai' tu jam jimda'. ¹³ Na gu' gu Dios diilh pui' jam jurtudidha' na pim ba' dai gux kii'p jum duukam bhaan titi'ñchot pui' tu duiñchu'nda', na gu' gui'x aa' na pim jix bhai' ji bubuakia' buiñor.

¹⁴ Biix na pim ji'k jix bhai'm duukam jup tu buada', cha'pim bhaan ñiokboda', ni ku pim pix am bhaan tu a'gada'¹⁵ na ba' cham tu'x buam jum duukam jam a'm jup tui'ka' nam xi jam nii'ñdha' gu ja'tkam gui' nam cham tu' ka'm ti nii'ñ. Pui' pim ja'k tu jimda' nam jax ja'k jix maatit jam nii'ñdha' na pim jir maamra'n gu Dios. Na gu' aapi'm ja'p ji buan na pim mimiim ya' dhi oi'ñga'n ja bui gui' nam cham ti jiig'iñ buiñor guch Xoi'kam, ja'p na jax gu chiichia' nam mimiimda' tukaa' ja'k bha ja'p jix dhaam. ¹⁶ Ba' dhi' bhaan jix maati' ka' nar jix bhai'm duukam gux bhai'm kai'chdham ñi'ook dhi' na sia jaroi'x kii' ii'mda' tigia' no't bhaan ti jii'ñdhak mi' pui' ba jii na jax jum kai'ch. Aañ ba' cham pai' jax jiñ

aa'nda' janō' na guch Xoi'kam gio ya'p aaya' dhi oīñga'n bhaan no' pimit pu'ñi mi' pui' jii nañ jax jam titda, na gu' cham tu'r ja'p pix ka' ba' nañ ji'x nai' oilhia' nañ bhaankam tu juana' guch Xoi'kam.¹⁷ Ba' cham jax bua sia mit mañ mua, na gu' dhi' ja'p ji buusnia' nañ aañ ba' biix mui' xi chi tikiā' na ji'x ka jam bi'iix na pim ti tikiim, na gu' pu'ñi ja'k ji buusan na pim jum tulhiiñat mi' pui' jiim na jax jix aa' gu Dios tu' silhkam ti jiññdhat buiñor. Aañ joidham jix bhai'ñ chaat dhi' bhaan, tii pui'p jix aa' iñ na pim git aapi'm ja'xbui' pui'x bhai'p jum taat ka' na jax aañ.¹⁸ Gi no' pimit moo aapi'm jix bhai'p xim ilh pui' na jax aañ, pui' pim ja'k xim ilhdha' na panaas aañ pix jir aapi'm ka'.

**Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo na mu ja joochxidha' gu Timoteo
gio gu Epafroditu guch Xoi'kam jiigi'ñdham nam Pilipos oidha'**

¹⁹ Aañ mu jam joochxidha' gu Timoteo na mu jam tii'mira' na ba'ñ ua'pdha' na pim jax jum ilhii'ñ nañ ba' bhaan jix bhai'ñ ilhdha', ku gu' no'x aa'nda' git ji guch Xoi'kam nar ge'kam. Aañ gui' pix buiñor jix biiñak.²⁰ Na gu' cham jaroi'x jai'ch na jax gu Timoteo na pui'x buam jup jum aa' jam a'mkam ja'p na jax aañ. Cham jaroi' jax xim aa' iam no'x bhai' tu jam jim ka' ba' cham.²¹ Na gu' jai' dhit nam pui' tiip ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, diilh pix nam jax ilhii'ñ nam mi' pui' jiim, cham tu' na jax ilhii'ñ guch Xoi'kam.²² Dai gu Timoteo nax bhai' mi' pui' jim. Jix maat japim sia aapi'm na jax ja'k tu jim janō' na puñ oīñchu' na chich bhammi dir tu jam a'gi gux bhai'm kai'chdham ñi'ook, biix aixim tu'm ki'n jiñ palhbuidhim ja'p na jax maa'n gu alhii no' joidham jix jiigi'ñ gu taata'n.²³ Dhi'ñ ba' mijí xi jam joochxidha' nañ jax pix xi machia' na jax ja'k tuñ Jimia' nañ ya' kuup,²⁴ sia kuñ gu' aañ diilh buiñor jix biiñak kat ti niira na diilh pix pu ti'ya' guch Xoi'kam nañ joootom diilh mu Jimii jam tigia' na pim jax jum ilhii'ñ.

²⁵ Gu' ba' xib nañ mui' xiñ ga'nga, biix jup jum aa' nañ mu jam joochxidha' gu Epafroditu na pui'p jir jich jaduuñ jich Xoi'kam bhaan, sia ku pimit gu' aapi'm bhammi dir bhañ joochxi nach ba' pu'ñi ya' maap ba tu juan bhaan gux bhai'm kai'chdham ñi'ook dhi' nach ki'n jich chulhiiñat xi ñakoo'.²⁶ Tii xi jam tiigim sap biix aapi'm na pim jax jum ilhii'ñ, gio sap nax buam jum aa' na pimit pui' ti kai nat tu ai.²⁷ Maaxik jup tu ai dho, tiip muu, gu' ji nat gu' siamri diilh gu Dios jix joi'mdak ma tii, sia aañ xiñ joi'mdak jiñ chii nañ ba' cham jumai pup bhaan jix buam jiñ aa'nda', daiyu' nañ tu' pix pu bhaan jix buam bañ aa'.²⁸ Mijiñ ba' moo xi jam joochxidha' na pim ba' cham jax kam aa'nda' na pimit giop ba tii, dai na pim joidham jix bhai' bam taat ka', joootom moo bhammi dir ba ji buusnia'.²⁹ Joidham japim jix bhai'm ilhdhai aichdha' na bhammi ba aaya', ja'p japim ilhdha' na jax gu mia'n jam jaduuñ, na gu' pui'p ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Jix io'm japim tu' ka'm ja niidhat jix ja joi'gi'nda' gui' nam pu'ñi ja'k tu Jimida' na jax dhi'.³⁰ Tii' na

gu' dhi' tiip mumkim, pu kai'ñkam píx na jai'p jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam. Cham jaroí' maadít aapi'm iam bha jimiík jax kai'ch gu' na pim tu' bhaan xiñ palhbuidha' nañ a'm tum aagim ya' nañ pai'p tu'ii', dai dhi' na ya' ja'k giixchu'nda'.

Gu Paablo na ba ja aagi'ñdha' nax io'm jum aa' nach mi' pui' jiimda'
na jax jix aa' gu Dios, cham tu' nach jax ja'k tu jimda' aach diilh

3 ¹ Aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, jix bhai' pim jum taat ka' buiñor guch Xoi'kam. Maa'n nañ jax jam titda xib, na gu' aañ jiñ bui cham jax bua siañ píx mijí dir bhai' ji kiksa, pui' na ñich jax tu jam ua'ñxi biipi' dir, na gu' aapi'm bhaan maachim na pim jax ja'k mi' pui' jiimda' na ba'x bhai' tu jam jimda'. ² Cha'pim mi ja kekeédat gu ja'tkam nam buam pix tu jim, nam gu' ja jikiakkichulhi'ñdhat ja i'ki a'lhich gu ja tutku' gu ja'tkam nam sap ba' bhaan jix maati' ka' nam jir Israel kam. ³ Jax dhui na gu' gui' nam silhkam matgilhdhix ka' nam jir Israel kam ja'tkam, jum aa' nam pui' ja'k tu jimda' na jax aach nach tu daan buiñor gu Dios, pui' na jax píx jich jurtu'n gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda', jix bhai'ch chaat ich ba' nach buiñor ti jiigi'ñ guch Xoi'kam. Dhi' bhaan tu daa'ñchu' ich aach, cham tu' gu tu' na daam dir jich chutku' bhaan jix maax ka'. ⁴ Maaxik dho aañ pui' ja'k yup jir tu'm kat bijik nañ chakui ti jiñ'ndhat buiñor guch Xoi'kam. Cham jaroí' pui' ja'k yup tu jii janoo' na jax aañ. ⁵ Na gu' na ñich jax maaxir, jix jum baik tanoolh ki'n jiñ matgilh jamit na ba' bhaan jix maati' ka' nañ jir Israel kam maa'nkam, nam gu'r Israel kam guñ gi'kora', gio mi' dhir ja'k jim iñ na pai' gu bopxi'ñ gu Benjamiin, ba' aañ jai'p jir jiñ boxii. Gu' ba' nañ jax ja'k jix maatit keeke' na ji'k jax tu aagix ja bui gu Israel kam ja'tkam, mu ja'k jañich maa'n ñi'ook yup duu ja bui gui' nam pariseos jum tiiti'nda'. ⁶ Ba'x io'm jix joojoidhat mi' pui' jimda' iñ nam jax ja'k tu jimda', cham jaroí' jai'ch ka' na tu' bhaan jax jiñ chiida', nam gu' biix pix jix mat ka' nañ mi' pui' jimda'. Ba' dhi' bhaan ge'kam jiñ chaatit bhai' ji ja tulhiiñchuda ñich gui' nam ba ti jiigi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam. ⁷ Jix io'm gu' nañ tu' ka'm ilhii'ñdha' pui' nañ ji'k jax tu jimda'. Ba' xib nañ buiñor ba ti jiigi'ñ guch Xoi'kam, ja'p xi dhuuk jañich, na gu' pu cham tu' bhai' na ñich ba maat. ⁸ Ja'p pix gu' nañ mi' pui' jimda' bak sia kuñ cham tu' mi chiigim jiñ ii'mda' bhaan, gu' guch Xoi'kam ji nar ge'kam nax io'm jum aa' nañ machia' nar tu'p tu'm da'. Dhi' bhaan jañ ba' gampai' pix ba ilhii'ñ nañ ji'k jax tu jimdát biipi' dir, dai guch Xoi'kam jañ pix bax dhaan gio nañ buiñor bax biiñak, na gu'ñ a'm ti niidhim, ⁹ ba' gammijíñ buiñor yup tui'ñgida'. Na gu' cham ji'xdha'x bhai' bi'ya' iñ git buiñor gu Dios no'ñ git maa'n nañ jax mi' pui' jimda' na jax pix tu aagix ja bui gu Israel kam ja'tkam, gu' ja'pji na ñich buiñor tu' silhkam ti jiñ'ñ na ñich ba'x bhai' ji bii. ¹⁰ Ba' xib dai nañ jix io'm jix maachim na jax pik ja'k tu jim guch Xoi'kam. Jix aa' iñ nañ ja'xbui' pui' bixchu'p jix chu aichu'nda' na jax

gui' nat diilh duadik giop buus mu dir koi'ng'a'n tir na mit tii yaas. Ja'xbui' pui'p jix aa' iñ nañ jiñ chulhiiña' nat jax jum tulhii gui', gio pu chu'm ki'n yup jix aa' iñ nam jiñ bhaamkidhaiñ mu'aa' na mit jax chu'm ki'n bhaamkidhak mua,¹¹ nañ gu' pui'p jix aa' nañ duadii giop bamgia' mi' dhir koi'ng'a'n tir nat jax jum duu gui'.

**Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nach xi gu'ki'nda' nach mi'
pui' jiimda' na jax jix aa' gu Dios nach ba' buiñor aaya'**

¹² Ku gu' cham tu' ji nañ pui' kai'ñkam yup kai'ch nañ bar pu chu'm nañ jax chu'm bhaan tu a'ga, ni kuñ cham pui' ja'k kai'ch nañ jix uañ ki'n ba kiik. Jax dhui na ñich gu' chakui ai na pai' juugit tu daaxix nañ aaya', ba'ñ a'm jum aa' nañ pui mi' ka pup xi jimda' cham jiñ o'jolhdhat nañ ba' pu chu'm ba mai'chia', nat gu' pu chu'm ki'n jiñ a'm ti tii guch Xoi'kam nañ a'm jum aa' nañ aaya' sia nar jax ka' git.¹³ Cha'pim pui' ja'k jum aa'nda' aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan nañ moo pui' bar tu'm. Chakui ji matgam. Ku gu' cham tu' bhaan ka titii'ñcho iñ ji nañ jax jir tu'm kat biipi' dir, ja'p xi dhuuk jañich biix. Ba' dai nañ biix jiñ jur ki'n ti jii'ñdhat mi' pui' jim na jax jix aa' guch Xoi'kam.¹⁴ Bhaan jurchichu iñ nañ tu mai'chia' buiñor gu Dios na tuñ makia' na tu'ñ a'm bipio', na gu'ch bai'ñ na tuch makia' biix nach ji'k jich chulhiiñat mi' pui' jiim nach ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam Jesuus.

¹⁵ Biix nach ji'k bhaan ba xich maat nach ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, biix dhit jach mi' pui' duiñchu'nda' na jax ja'k jum aa'. Ba' no' maadit cham maatit maakam jum aa' na jax cham jir mi' pui', gu Dios diilh pui' ja'k jurtuda' na jax jir mi' pui'.¹⁶ Ba' pu'ñi ja'k biix maap mi' pui' ba duiñchu'nda' ich nach ji'k tu' bax maat nach a'm jum aa' nach mi' pui' duñiidha' gammiji.

¹⁷ Mi' pim pui' tu daa'ñchugit mi' pui' jiimda' na pim jax jiñ ñii'ñ aañ nañ mi' pui' jim, piam gui' pim xi ja niidhat nam ji'k mi' pui' ba jiim na chich jax ja'k jam aa'ñdhak janoo' nach bhammip tu't jam bui. Aañ pu jam titda aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan.¹⁸ Nam gu' mui'x jai'ch gu ja'tkam nam tii pui'p ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, dai ji nam gu' pui' ja'k tu jim na jax ja'k bhaan jix maati' nam cham ji'x niidham gu u'uux na gai biit nat bhaan muu guch Xoi'kam. Mui' kim jañich bhaan ba tu jam a'gi dhi' bhaan jiñ jaaduñ, ba' gioñ pui'p xi jam titdax buam jiñ aagit.¹⁹ Ja'p ilhii'ñdha' am gu ja boopok na jax gu Dios nam ba' dai gu tu' gaa'ñchu'nda' nam gaamdh'a'. Gio gu tu' nam git bhaan jix xi'irda', ja'kbui' kat dhi' bhaan ge'gerkam jum taat ka' am, gio nam dai bhaan jujurika' gu tu' na ya' dhi oi'ng'a'n jix chu jai'ch. Ku gu' dhi' pu chu'm gu ja'tkam mu ja'k bhiiya' am ji gatuuk nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha'.²⁰ Aach ba' dai nach ba iimchudhix nach buiñor aaya' gu Dios. Ba' jix dhaam dir pix yup niira' ich na bha jimda' gu ge'kam jich Xoi'kam nax bhaai' na jaroi' na pix baabu' mi' dhir bhaan gu boi na mu

ja'k bhiix na pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha'. ²¹ Ba' ya'ch pataaxdhai guch chutku' na cham ki', pui' ja'k duñia' na jax diilh gu tukga'n na joidham tanoor, na gu' bixchu'x aichu'n na pu tu duñia', sia tu' na pix cham xijai kam ilhii'ñ, na gu'x io'm jir ge'kam.

Gu Paablo na pui' ba ja tiida' nam gammijix bhai'm taat ka'

4 ¹ Ba' ja'p jañ xi jam tiidam ip jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan aapi'm nañ jix io'm xi jam joi'mdat xi jam da', gam nañ tii xi jam tiigim. Na gu' aapi'm jir jiñ mai'chik, jix bhai'ñ chaat iñ ba' jam bui. Mi' pim pui' xi jiimda' na pim jax mi' pui' ba jiim na jax jix aa' guch Xoi'kam nar ge'kam.

² Gu Eboodia gio gu Siintike, aañ soi' ja titda nam iam maa'n ñi'ook xip duñia', nam gu' ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. ³ Ba' aap Siisigo nap jir jiñ jaduuñ guch Xoi'kam bhaan, iam jap mi' dhir xi ja palhbuidha' nam jax ja'k maap maa'n ñi'ook jup duñia', aañ pum titda, nap gu' dai aap mi' pui' duiñchu' git tu juan ja'p na jax aañ. Jum guguuxdhak jiñ palhbui mit gu' dhi gook u'uub jan' na ñich bhammi dir tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga nam jax ja'k dui cham mu ja'k bhiiya' gu ja'tkam nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha'. Sia biix gu Kleemeente gio jai' ji'kchi pup na mit jup jiñ palhbui, ba' aañ jix maat nam dhi' biix ba ua'ñix jix dhaam bhaan gu u'uan nam pai' ja daasaim gui' nam ji'k gammiji buiñor bap tui'ka' gu Dios.

⁴ Ba'x bhai' pim jum taat ka' gammiji buiñor guch Xoi'kam. Gioñ moo pui'p xi chi'ya': Jix bhai' pim jum taat ka'. ⁵ Cha'pim ja bhaamkidhat gu ja'tkam, jir jix bhabhai'kam ka' pim pix ja bui. Na gu' guch Xoi'kam bar mia'n na gio ya'p aaya', ba' cham jir am no'm jax jam a'ga gu ja'tkam na pim cham jir jix bhabhai'kam.

⁶ Cha'pim bixchu'x buam jum aagit bhaan titii'ñchoka', gu' ja'pji na pim xi aagi'ñdha' pix gu Dios buiñor ji chu daanit na tu' jam a'm jum aa'nda'. Xi taxchaabgidhai pim ba' na pim pai' dhuuk pu'ñi xi aa'ñdhai.

⁷ Ba' diilh jam tajaañdha' gui' na pim ki'n jix bhai'm taatit tu oi'ñka' gammiji, na gu' diilh jix bhai'x maat na jax ja'k jich guguuxdhatu'nda', sia kuch gu' aach diilh cham maat. Ba' gui' pix pui' jam jurtudidha' na pim ba' dai bhaan titii'ñchoka' na tu'r jix bhai'm duukam, ba' bhaan jix bhai'm taat ka' pim, na pim gu' maap maa'n ñi'ook jup duuk guch Xoi'kam Jesuus.

Gu Paablo na pui' ba ja tiida' nam dai bhaan titii'ñchoka' gu tu' nar jix bhai'm duukam

⁸ Ja'pniñ ba' moop xi jam tiidam jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan. Dai gu tu' nar jix kii'p jum duukam japid bhaan titii'ñchot mi' pui' jiimda' na jax jix aa' gu Dios. Pui' pim ja'k tu jimda' nam jax ja'k pix jix bhai'

jam aa'nda' gu ja'tkam na pim jir jix kikii' ja'tkam. Biix aixim japim tu' ka'm xi chi niidhat.

⁹ Pui' pim ja'k mi' pui' xi jimia' na ñich jax jam aa'ñ gio na pimit jax ja'k jiñ chii na ñich mi' pui' jii jan' nañ bhammi dir' pup tu't jam bui, pui' nañ jax ja'k tu a'gada' na pim jiñ keek'e', gio na ñich ji'k tu' jax dhuu. Na gu' no' pim biix pui' tu duiñchu', jam a'm jam tajaañdhidha' gu Dios gui' na pim ki'n gammijix bhai'm taatit tu oi'ñka'.

Gu Paablo na ba ja taxchaabgidha' na mit mui' ba joochxi gu tuumiñ

¹⁰ Aañ jix bhai'ñ chaat buiñor guch Xoi'kam na pimit giop mañ chi'ñcho. Ku gu' cham tu' ji nañ ja'p kai'ñkam pup kai'ch na pim moo pu cham ji'x jiñ chi'ñchokat, ja'pji nañ ja'p kai'ñkam pup kai'ch na pimit siamrix bhai' ma duu na pimit mañ palhbui ki'n gui' na pim tu' ilhii'ñ nañ a'm jum aa'. ¹¹ Dhi' sia cham pui' kai'ñkam pup kai'ch iñ na moox io'm jiñ a'm bam aagit dhi' na pimit tu' ki'n bañ palhbui. Jax dhui nañ aañ cham jax kar jiñ aa'ndam sia kuñ palhiip pix bia' gu tu', nañ gu' bhaan ba xiñ maat. ¹² Siax maat iñ nañ jax ja'k tu jimda' no'ñ pu cham tu' bia' ni ji'x, gio no'ñ ge' bia' gu tu', pui'p jix maat iñ nañ jax ja'k pup tu jimda'. Sia tu' na pix nañ dhaam jimiidha' bhaan ba xiñ maat iñ. Pui' na jax no'ñ uamaim, bhaan ba xiñ maat iñ nañ jax ja'k nakga'. Gio no'ñ bia' nañ tu' jugia', jix maat iñ ip nañ jax ja'k pup tu jimda'. ¹³ Biix aixim cham tu' bhaan jax jir jiñ aa'ndam iñ kia', na gu' guch Xoi'kam pix nañ a'm ti niidhidhat jiñ palhbui'ñchu' nañ ba' biix aixim bhaan jix chu nakoo'nda'.

¹⁴ Ku pim ti gu' siamrix bhai' duu ji na pimit bhai' bañ joochxi na pim pui' jim aagit na bixchu'ñ a'm tum aa' nañ ya'ñ chulhiiñ.

¹⁵ Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, aapi'm na pim bhai' oi'dha' Piliipos na pim ji'k maap jum jumpadat daan guch Xoi'kam, dai aapi'm jix bhai' duu na pimit bhañ joochxi gu tuumiñ na pimit maap xi jumpadak ji'k na cham jam a'm kam aa', na pim gu'x bhai'm taat na ñich jam ua'p gux kii'p jum duukam jam i'ii'mda' ir bhaan na ba'x bhai' ba tu jam jim.

Jano' bhai' bañ aichulh jamit na ñich kia'pix bhai' dhir ba ji jii Masedoonia na ñich maakam ja'k ba ji chu a'gam gux bhai'm kai'chdham ñ'ook na bhaan tu a'ga nam jax ja'k dui cham kam tulhiiña' gu ja'tkam. ¹⁶ Gio gama ja'k Tesaloonika nañ bap tu'ii', gio pimit bhai'p xiñ joochxi ji'kchi kim pup gu tuumiñ na ji'k cham jam a'm kam aa' maap ji jumpadak, nañ ba' ki'n tu saba'da' tu' nañ a'm jum aa'. ¹⁷ Ku gu' cham tu' ji nañ moo dai dhi' bhaan jurtikat jix aa' na pim pix bhai' jiñ joochxi'ñdha' gu tuumiñ, gu' ja'pji nañ tu' pik jix aa' aañ, ja'pji na pim aapi'm jix io'm ge'p jum duukam tu mai'chia' buiñor gu Dios gatuuk.

¹⁸ Aañ xib cham tu'ñ a'm jum aa' gu', kapup bia' iñ aixim na ji'k jiñ a'm tum aa', jai' pup xiñ bipio'. Pui dhi' pix jir di' na pimit bhañ joochxi buiñor gu Epafrodit. Ba' dhi' ja'p ji buus na pimit tu kubhio ki'n gui' na joidham uub, gio na pimit ti tii buiñor gu Dios nat ba'x kii'p jum

duukam kí'n tii. ¹⁹ Gui' píx ba' gammiji xi jam joí'mdat tu jam maakidha' na ji'k tu' jam a'm jum aagidha', na pim gu' buiñor ti jiigí'ñ guch Xoi'kam. Na gu' guch Gi'kora' bixchu' bhaan jix io'm jir tu bia' kam, ²⁰ ba' dai gui' píx jix bhai' nach ge'kamtu'nda' gammiji. Pu'ñi ba' moo tu tui'ka'.

Na ba ja tabuimgidha' gu Paablo

²¹ Mi' dhir japim biix jiñ a'mkam xi ja ñio'kdha' gui' nam ji'k ti jiigí'ñ buiñor guch Xoi'kam. Ya' dir mui'p jam ñio'ki'ñ am guch Xoi'kam jiigí'ñdham nam ya'ñ biim yup tu'ii'. ²² Sia biix mu jam ñio'ki'ñ am guch Xoi'kam jiigí'ñdham gui' nam ji'k ya ja'p maap jum jumpadat daan guch Gi'kora', gui' pik nam jir tujuandam tugi'ñ gux io'm ge'kam Rooma kam.

²³ Ja'pni tu tui'ka' ku ba' moo guch Xoi'kam nar ge'kam pix gammiji jam a'm ti niidhidha' biix ji'ma'n aapi'm.